

ÚTIJELENTÉS

Kiküldő szerv: Országos Széchényi Könyvtár
Főhatóság: Oktatási és Kulturális Minisztérium

Kiküldött:

Gazdag Tiborné csoportvezető
a Magyar ISSN Nemzeti Központ igazgatója
Országos Széchényi Könyvtár, Gyűjteményfejlesztési és Feldolgozási Igazgatóság, Periodikafeldolgozó osztály

A kiküldetés helye:

Stockholm, Svédország

A kiküldetés ideje:

2006. szeptember 24-30.

Költségek:

Repülőjegy	74 700,- HUF
Reptéri busz, retúr (Budapest)	3 900,- HUF
Reptéri busz, retúr (Stockholm): 175,- SEK	5 160,- HUF
Napidíj (6 napra): 350,- SEK/nap \Rightarrow 6 x 350 = 2100,- SEK	61 950,- HUF
Szállásköltség (6 éjszaka): 930,- SEK/éj, hétféle, 1130,- SEK/éj, hétköznap \Rightarrow (2 x 930) + (4 x 1130) = 6380,- SEK	188 210,- HUF

Szállás:

Mälardrottningen Hotel
Riddarholmen, 111 28 Stockholm
Honlap: <http://www.malardrottningen.se>

A kiküldetés célja: nemzetközi rendezvénye(ke)n való részvétel – időrendben a következők:

1st ISSN Manual Revision Group Meeting
Az ISSN Kézikönyv Revíziós Munkacsoportjának 1. Ülése
2006. szeptember 25. (de.)

3rd Meeting of the VIRTUA Client Users' Group = 14th Meeting of the OSIRIS Users' Group
A VIRTUA Kliens Felhasználói Kör 3. Ülése = az OSIRIS Felhasználói Kör 14. Ülése
2006. szeptember 25. (du.)

31st Meeting of Directors of ISSN Centres
Az ISSN Központok Igazgatóinak 31. Ülése
2006. szeptember 26-28.

Seminar: „Collecting e-resources – building a new infrastructure”
„Az elektronikus dokumentumok gyűjtése – új infrastruktúra építése” szeminárium
2006. szeptember 29.

Helye:

Kungliga biblioteket, Stockholm, Svédország

Rendező fél:

ISSN Sverige, Nationalbibliografin. Periodicaenheten, Kungliga biblioteket
SE-102 41 Stockholm, Humlegården
Tel: +(46 8) 463 42 11 ; fax: +(46 8) 463 42 28 ; e-posta: issn@kb.se
Honlap: <http://www.kb.se>

A tárgyalás nyelve: angol

Résztevők:

- az ISSN Nemzetközi Központ részéről:

Françoise Pellé, igazgató⁺*

Alain Roucolle, a Bibliográfiai Osztály vezetője⁺*

- az ISSN hálózat alább felsorolt tagországaiból a nemzeti központok képviselői:

(az ISSN hálózat 81 nemzeti központja közül 42 képviseltette magát)

Amerikai Egyesült Államok*	Korea ⁺
Argentína ⁺	Lengyelország ⁺
Belgium ⁺	Lettország ⁺
Benin ⁺	Litvánia
Brazília	Magyarország ⁺ *
Csehország ⁺	Mexikó
Chile ⁺	Moldova ⁺
Egyiptom ⁺	Nagy-Britannia
Észtország	Nigéria ⁺
Finnország	Norvégia
Franciaország ⁺ *	Olaszország
Fülöp-szigetek	Örményország ⁺
Grúzia ⁺	Spanyolország
Hollandia ⁺	Svájc
Horvátország ⁺ *	Svédország ⁺ *
Írország ⁺	Szenegál ⁺
Izland ⁺	Szlovákia ⁺
Jamaika	Szlovénia
Japán	Törökország
Kanada	Új-Zéland ⁺
Kazahsztán	Vietnam ⁺

- megfigyelők, a következő szervezetek képviselőitében:

ABES-SUDOC¹, Montpellier, Franciaország (Christian Chabillon)*

IZUM², Maribor, Szlovénia (Denis Rakuša)

SunCat/Edina, Edinburgh, Scotland, United Kingdom (Peter Burnhill)

Az ISSN Központok Igazgatóinak Ülésén kívül a plusszal (+) jelölt résztvevők (illetve országok képviselői) részt vettek a VIRTUA Kliens Felhasználói Kör Ülésén is; a csillaggal (*) jelzett résztvevők pedig az *ISSN Kézikönyv* Revíziós Munkacsoportjának Ülésén is.

A résztvevők száma összesen 54 fő (egyes országokat több résztvevő képviselt).

¹ ABES-SUDOC Agence bibliographique de l'enseignement supérieur - Système universitaire de documentation = Bibliographic Agency for Higher Education, the French Union Catalogue of University Libraries (a francia egyetemi könyvtárak központi katalógusait szervező felsőoktatási bibliográfiai ügynökség)

² IZUM Institut informacijskih znanosti = Institute of Information Science (Informatikai Intézet)

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

1) Az ISSN Kézikönyv Revíziós Munkacsoportjának 1. Ülése

Az ISSN hálózat kézikönyvét úgy kell átalakítani, hogy segédletül szolgáljon a rendszer új csereformátuma, a MARC 21 rekordstruktúra alkalmazásához, továbbá tartalmaznia kell a revideált – jelenleg DIS stádiumban lévő – ISSN szabvány új előírásait. A kettős cél érdekében létrejött munkacsoport elektronikus levelezés útján megkezdte előkészítő, egyeztető munkáját, melynek során megvitattuk a kézikönyv, illetve az egyes fejezetek szerkezeti felépítését, és mintaként egyes fejezetek első tervei is elkészültek.

A munkacsoport első összejövetelén véglegesítésre került az ISSN profil adatelemeinek köre, illetve az azoknak megfelelő MARC 21 adatmezők listája, valamint az adatelemek tárgyalásának sorrendje a kézikönyvön belül. Nyitott kérdés, és a hálózat véleményét várjuk annak eldöntésében, hogy a kulcs cím és a főcím külön-külön kerüljön-e tárgyalásra vagy maradjon a jelenlegi módon, egy összevont fejezet keretében?

Az adatelemek ismertetését mindig követni fogja azok megfeleltetése a rendszerben alkalmazott csereformátumokkal (ISSN-MARC, MARC 21, UNIMARC). Az egyes csereformátumok teljes ISSN profilját egy-egy áttekintő táblázatban, függelékként csatoljuk. Általános alapelvként elfogadtuk, hogy az integráló források leírására vonatkozó speciális szabályokat is mindenütt bele kell foglalni a segédletbe. További újdonság lesz a különféle hordozón megjelent kiadásváltozatok összefogását szolgáló „linking ISSN” (kapcsoló-ISSN), az ISSN-L ismertetése. A kijelölt alapelvek mentén az ISSN Nemzetközi Központ dolgozik tovább egy szövegtervezet összeállításán, melyet a munkacsoport elé terjeszt.

2) A VIRTUA Kliens Felhasználói Kör 3. Ülése

A Virtua program projektvezetője, Pierre Godefroy távollétében folyó ülésen a kliens jelenlegi és potenciális felhasználói választ kaptak felmerülő speciális kérdéseikre, miközben saját tapasztalataikat is megosztották egymással. Az új felhasználók számára az ISSN Nemzetközi Központ térítésmentes tanfolyamokat biztosít a párizsi központban – bár az utazási költségek a résztvevőket terhelik. A kliens használatának költségvonzataival kapcsolatban a fenntartó kifejtette, hogy a felhasználók számára megállapított díjak nem tükrözik a valós költségeket, de előnyei a Regiszter továbbépítése szempontjából az online adatbevitel révén kompenzálják az anyagi veszteséget. A résztvevők megkapták az alkalmazói program ISSN felhasználói-változatának kézikönyvét, illetve annak első változatát véleményezésre. Igény lenne a program továbbfejlesztésére is, pl. az újonnan alkotott szűrővidítések bejelentésének megoldására a program keretein belül. A magyar központ megoldása a törölt ISSN tételek címadatainak visszakereshetővé tételére a felhasználók között általános érdeklődést keltett.

A program webes felületéről, az ISSN Portálról megtudtuk, hogy nem fejlesztettek hozzá olyan hozzáférési módot, amely az egyes országokra korlátozná az elérést. Amennyiben egy országnak szüksége van a saját ISSN adattömbjére, azt kérésre az ISSN Nemzetközi Központ leválasztja és rendelkezésre bocsátja, ugyanis az ország által előállított és bejelentett rekordok az előállító tulajdonát képezik. Ez a leválasztás azonban nem pótolja az egyidejű hozzáférést a Regiszterhez.

3) Az ISSN Központok Igazgatóinak 31. Ülése

Az ülés döntéseket hozott a következő ügyekben:

- ~ Az ISSN Nemzetközi Központ különböző **projektek** indítását mérlegeli. A prioritások meghatározását a résztvevők szavazataikkal segítették. A szavazatok alapján kialakult fontossági sorrend, melyet a Nemzetközi Központ a jövőben igyekszik szem előtt tartani, a következő:
 - az új ISSN-L funkció kezelése;
 - az „előzetes” ISSN információk jobb elérhetőségének biztosítása;
 - a feltöltendő adatállományok előfeldolgozásához megfelelő, felhasználóbarát keretek biztosítása;
 - a Virtua alkalmazás továbbfejlesztése;
 - web-alapú bejelentőlap ISSN kiutaláshoz (Hollandia és Svájc jelezte részvételi szándékát a kísérletben);
 - tárgyszavas keresés kifejlesztése az ISSN Regiszterben.

- ~ A 2006-2012 időszakra szóló stratégiai tervben szerepel az „ön-regisztráció” fogalma, amely a tagságban aggályokat ébresztett – helyette javasolt a „**kooperatív nyilvántartásba vétel**” kifejezés használata.
- ~ Meg kell vizsgálni az **ISSN Regiszter térítésmentes, nyilvános szolgáltatásának** lehetőségét, illetve ehhez egy új, fenntartható gazdasági modellt kell keresni. Az ezirányú kutatásban részt vesznek: az ISSN Nemzetközi Központ (Párizs), Peter Burnhill (SunCat/Edina), Anna Maria Prat (Chile), Regina Reynolds (US), Elizabeth Mazur-Rzesos (Belgium), Adriaan Lemmen (Hollandia), Marina Kenchoshvili (Grúzia) és Heidi Jann (Svájc).
- ~ Az adatbázisba kerülő rekordok ellenőrzésekor keletkezett **hibaüzenetek** értelmezéséhez és kezeléséhez a Nemzetközi Központ magyarázatos segédletet készít, és a hálózat belső honlapján közzéteszi. Egyúttal megnyit egy vitafórumot, amely lehetőséget ad dokumentumok cseréjére is.
- ~ Az **online folytatódó források számbavétele** terén szükség lenne egy elsődleges, „törzs”-gyűjtemény definiálására, lehetőleg az elektronikus kiadói szféra bevonásával. Az amerikai, az angol és a szlovák központ vállalkozott a kapcsolatfelvételre és a felmérés elvégzésére. Egy ilyen körülhatárolt „törzs”-állományt össze lehetne vetni az ISSN Regiszter adattartalmával egy lefedettségi vizsgálat elvégzésére, illetve a hiányzó halmaz fellelésére.
- ~ A Nemzetközi Központ minden hálózati központ számára leválogatja és elküldi a saját, régi ISSN számtartományaiban szereplő, és még mindig **bejelentetlen ISSN** azonosítószámainak jegyzékét. A kiutalt azonosítók adatait visszamenőleg pótolni kell a Regiszterben, vagy tájékoztatni kell a Nemzetközi Központot a hiány okáról.
- ~ Az **ISSN Regiszter tartalmi lefedettségének javítása** elsődleges fontosságú. A problémát két oldalról kell megközelíteni: **1)** a kiutalt ISSN azonosítók adatai nem hiányozhatnak a nemzetközi adatbázisból (ami vonatkozik mind a régi, mind a kurrens számblokkokra); **2)** az ISSN számadás körébe tartozó dokumentumok azonosítószámmal való ellátását és feldolgozását biztosítani kell – elsődlegesen a tudományos, szakmai és művészeti folyóiratok területén, bármely hordozón. Az ISSN hálózatnak a következő évben megkülönböztetett figyelemmel kell kezelnie a kérdést, és el kell köteleznie magát a helyzet javítása mellett.
- ~ A **weblogok** közül nem tartoznak az ISSN számadás körébe a naplókhoz vagy személyes honlapokhoz hasonló jellegű dokumentumok – ellenben a szakmai tematikájú, intézményi hírlevelekkel rokon blogok azonosítása lehetséges.
- ~ Szabályozni kell a **nemzetközi kiadók jegyzékébe** való bekerülés eljárását és frissíteni kell a jegyzéket.

Az igazgatók következő ülésére Buenos Airesben kerül sor, az ISBN tanácskozással összehangolva – tervezett ideje: 2007. október 1-3.

4) „Az elektronikus dokumentumok gyűjtése – új infrastruktúra építése” szeminárium

A program és a prezentációk távoli hozzáféréssel elérhetők a Kungliga biblioteket honlapján: <http://www.kb.se/Nbp/ISSNdirmeet/seminar.htm>.

Budapest, 2006. október 17.

Véglegesítve: 2007. február 14.

Gazdag Tiborné
a Magyar ISSN Nemzeti Központ igazgatója